

Политология, вып. 2. 5. Касьмова Ю.Н. Роль человеческого капитала в условиях перехода к экономике, основанной на знаниях // Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ» Том 7, №5 (2015)

<http://naukovedenie.ru/PDF/215EVN515.pdf> 6. *Федонина О.В.* Инвестиции в человеческий капитал как источник инновационного развития региона. Человеческий капитал как фактор инновационного развития России. Материалы Всероссийской конференции преподавателей и научных работников технических вузов. Новосибирск, 2014. стр. 157-161.

УДК 378: 37.018.43

Прочухан Д..В
м. Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ФОРУМУ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ЯК ЗАСОБУ АСИНХРОННОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Постановка проблеми. Для закладів вищої освіти I-II рівня акредитації вкрай важливою проблемою постає впровадження дистанційного навчання для покращення якості підготовки фахівців. Особливо актуальним є використання електронного курсу для підготовки майбутніх техніків-програмістів. Значну увагу слід приділити інтерактивних засобам, які сприяють формуванню професійних компетенцій.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в обґрунтуванні використання форуму як інноваційного засобу асинхронної взаємодії учасників навчального процесу для покращення якості учбового процесу.

Виклад основного матеріалу. В модернізації освіти найсуттєвішу роль займає дистанційне навчання, яке є одним з найбільш ефективних засобів організації самостійної діяльності [2]. Дидактику дистанційного навчання можна визначити як сукупність ідей, поглядів, уявлень, що спрямовані на тлумачення навчального процесу в системі неперервної освіти педагога [1]. Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти [4]. Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливості впровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру

засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом. Для того, щоб дистанційне навчання було максимально ефективним, його потрібно правильно організувати за допомогою системи організаційних, технічних, програмних та методичних заходів. В дистанційному навчанні реалізується нова роль викладача: педагог координує пізнавальний процес, постійно вдосконалює навчальні курси, підвищує творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій [5].

Однією з систем дистанційного навчання є Moodle. Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) – це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яка надає викладачам, студентам та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання [3]. Завдяки тому, що система Moodle підтримує інтерфейс більш ніж 80 мовами (включаючи локалізацію системи українською мовою), вона була успішно впроваджена і використовується в 60 тисячах організацій у більш ніж 200 країнах світу. В НТУ «ХП» також було успішно впроваджено систему дистанційних курсів. Перед ЗВО I-II рівня акредитації, як і перед ВНЗ, також гостро стоїть питання впровадження дистанційної освіти для полегшення роботи викладача та студента і покращення якості викладання навчальних дисциплін. В Харківському комп'ютерно-технологічному коледжі (ХКТК), що входить в структуру НТУ «ХП», також було впроваджено систему дистанційних курсів. Для підготовки техніків-програмістів у ХКТК НТУ «ХП» спеціальності 112 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» з дисципліни «Розробка клієнт-серверних застосувань» застосовується змішане навчання, яке передбачає збереження загальних принципів побудови традиційного навчального процесу разом з використанням дистанційного навчання за допомогою системи Moodle. Дистанційний курс дозволяє полегшити роботу як викладача, так і студента. За рахунок гнучкості системи Moodle студенти мають можливість займатися в зручний для себе час, у зручному місці, обирати темп самостійної роботи.

Для організації асинхронної взаємодії між студентом і викладачем призначений інтерактивний елемент Moodle форум. У Moodle підтримуються 5 типів форумів: проста одиночна дискусія, кожен студент публікує одну дискусію, форум «питання-відповідь», форум у форматі блогу, стандартний форум для загального використання. Проста одиночна дискусія складається з однієї теми і використовується для того, щоб провести обговорення з певного питання. В дистанційному курсі цей вид форуму застосовувався автором для процесу обговорення і опрацювання з усіма студентами групи складних питань самостійної роботи підвищеного рівня складності. Нові повідомлення на форумі автоматично розсилалися учасникам форуму за допомогою опції «підписати всіх». Цей тип форуму застосовувався також для оголошення організаційного характеру. Тип форуму «кожен публікує одну дискусію» надає можливість

певному студенту розпочати тільки одну дискусію з можливістю відповіді інших учасників форуму. Цей тип форуму використовувався, коли студент виконував практичне завдання самостійної роботи і стикався з певними труднощами. Студенти демонстрували програмний код непрацюючого програмного забезпечення, зображення помилок і отримували інформаційну допомогу від викладача або інших студентів. Якщо учасник форуму змінював своє повідомлення й додавав нову версію програмного коду, то попередній файл замінювався. Якщо повідомлення редагувалося, а поле із прикріпленим файлом залишалося порожнім, то попередня версія файлу використовувалася разом з повідомленням. Застосування цього типу форуму сприяло прискоренню виконання завдань практичного спрямування, а також залучало інших студентів до розв'язку більшого класу завдань. Форум формату «питання-відповідь» було застосовано для стимулювання студентів до інтерактивного процесу обговорення питань, адже учасники бачать відповіді інших учасників форуму тільки після того, як розмістять свою відповідь. Форум у форматі блогу було впроваджено для творчої самореалізації студентів: учасники форуму ділилися із іншими студентами своїми розробками і напрацюваннями. Стандартний форум для загального використання було створено для ефективної роботи при застосуванні проектного навчання. Під час аудиторної роботи студенти були об'єднані в команди для створення клієнт-серверного застосування мережевої взаємодії, а вже під час створення програмного продукту використовували форум для обговорення проблемних питань. На форумі було утворено відповідні групи, в межах яких студенти набували досвіду роботи в команді. Також форум став майданчиком для обговорення питань доцільності використання певного програмного забезпечення. Створені форуми забезпечили повноцінну підтримку асинхронної самостійної роботи викладача і студентів. Після завершення курсу навчання було проведено аналіз рівня успішності студентів. Показники дослідної групи ОПК – 415 2018-2019 років навчання, у якій впроваджувались елементи дистанційного навчання: загальна успішність - 92 %, якісна успішність - 63%. Показники групи ОПК – 414 2017-2018 років навчання, яка опановувала дисципліну за класичною програмою без елементів дистанційного навчання: загальна успішність - 86 %, якісна успішність - 32%. Таким чином, зафіксовано збільшення абсолютної успішності на 6% і якісної успішності на 31% у 2019 році у порівнянні з аналогічним показниками 2018 року. Серед студентів було проведено анкетування, яке продемонструвало високий рівень позитивного сприйняття цього виду взаємодії. На питання «чи подобається вам форум як форма навчання?» 95% студентів відповіли «так».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Застосування форумів у середовищі Moodle значно підвищило ефективність начального процесу. Таке навчання сприяло індивідуальній спрямованості навчального процесу, розширило можливості планування занять, дозволило виконувати

самостійну роботу у звичній обстановці і в зручний час, формувало такі риси особистості як самостійність, відповідальність за власну діяльність, мобільність, гнучкість. Дистанційна освіта сприяла зростанню якісної успішності і підвищенню рівня мотивації до навчання. Робота в середовищі Moodle істотно полегшила поширення у вільний доступ матеріалів навчального курсу серед студентів та демократизувала навчальний процес.

При застосуванні форумів у дистанційному курсі виявлені певні недоліки: недостатній рівень контролю засвоєння студентами одержуваних знань, відсутність у певних студентів сильної особистісної мотивації і вміння навчатися самостійно, проблеми із достатнім технічним обладнанням.

Перспективи подальших розвідок полягають у дослідженні умов і можливостей ефективного використання в дистанційному курсі вебінару як інноваційної технології навчання.

Література. 1. *Бодненко Д.М.* Підготовка викладачів вищого навчального закладу до здійснення дистанційного навчання: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / Д.М.Бодненко. – К., 2008. – С.19-20. 2. *Кравець В.О.* Організація самостійної діяльності як фактор ефективності навчання в дистанційних курсах. – Харків; Ялта: УАДО: ХНУРЭ, 2003. - Вып 7. – с. 251-254. 3. *Морзе Н. В.* Створення сучасного електронного навчального курсу в системі MOODLE – Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. 2017. – 231 с. 4. *Стрілець С. І.* Основи роботи в середовищі Moodle. – Чернігів, Десна Поліграф, 2015. – 59 с. 5. *Толбатов, А. В.* Розробка та підтримка інтелектуальної системи дистанційного навчання у ВНЗ // Перспективные инновации в науке, образовании, производстве и транспорте. 2013: сб. науч. тр. – Иваново, Sworld, 2013. – Вып. 4 (13). – с. 18–22.

УДК 378.147:005.6

Чадаєва К.Ю.
м.Харків, Україна

ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Інновація - це форма індивідуальної або групової поведінки, коли окрема людина або група досягають соціально визнаної мети засобами, що ще не були інституціоналізовані в попередній структурі, тобто інновація виявляється пов'язаною не з появою нововведень, а з процесами створення нових форм поведінки. Термін „інновація” виникає у латинській мові у середині XVII ст. й означає впровадження нового в деяку сферу, спричинення змін у ній. Отже, інновація - це, з одного боку, процес оновлення, реалізації, впровадження, а з іншого - це діяльність щодо втілення інновації в певну соціальну практику [3, с. 123-126].